

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ І МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

2020-2021 н.р.

освітній рівень	перший (бакалавр)
галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	071 «Облік і аудит»
освітня програма	«Облік, аудит і оподаткування банків та фінансових установ»

I семестр 2020 курсу силабус
1-IV-ОАОБФУ

Лекції: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Аудиторія: _._

Практики: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Аудиторія: _._

Команда викладачів:

Лектори: Євсєєва Ольга Олексіївна (доктор економічних наук, професор) Контакти: +38 (057) 730-10-86, e-mail: olgaievsieieva@kart.edu.ua
Підопригора Ірина Віталіївна (кандидат економічних наук, доцент), Контакти: +38 (057) 730-10-87, e-mail: irynapidoprygora@kart.edu.ua
Години прийому та консультацій:
Викладач практичних занять: Підопригора Ірина Віталіївна (кандидат економічних наук, доцент), Контакти: +38 (057) 730-10-87, e-mail: irynapidoprygora@kart.edu.ua
Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, корп. 3, пов. 2, ауд.11. [ауд. 3.211]
Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/ Додаткові інформаційні матеріали: http://metod.kart.edu.ua

Управлінське рішення – це процес, який реалізується суб'єктом управління і визначає дії, спрямовані на вирішення поставленого завдання в наявній чи спроектованій ситуації. Рішення повинно розглядатися як результат зв'язку, вид інформації, яка забезпечує нормальне протікання процесу в системі. Інформація на вході системи – економічне завдання, на виході – рішення, яке формується у вигляді управлінської команди для впливу на об'єкт.

Рішення, як правило, приймається самим керівником на основі принципу єдиноначальності, але не можна також ігнорувати колегіальність, що є перевіреним засобом вироблення найбільш правильних і обґрунтованих рішень. Ці два принципи нерозривно пов'язані і не суперечать один одному. Якщо в єдиноначальних органах управління діє принцип персональної відповідальності за виконання прийнятого рішення, то в органах, що працюють на основі колегіальності, до ухвалення рішення застосовується обговорення і підготовка рішень широким колом осіб. Від цих принципів на практиці зустрічаються відступи. Якщо права єдиноначальника отримує особа негнучка і страждаюча при цьому нездоровим честолюбством, вона бачить лише одну сторону єдиноначальності, що дозволяє йому командувати. Тим самим вона вільно чи мимоволі ігнорує ініціативу підлеглих, відривається від думки колективу, не використовує досвід працівників. Деякі керівники, навпаки, прагнуть погодити будь-які питання на засіданні колегії, хоча вони цілком входять в одноособову компетенцію цієї посадової особи. Це веде до зайвої втрати часу, знімає персональну відповідальність за прийняте рішення. Не слід забувати, що велику роль відіграє і самостійність у прийнятті рішень. Це означає право кожного працівника на ті чи інші дії в сфері своєї компетенції в межах поставлених завдань, наказів і розпоряджень вищих інстанцій. Тому варто чітко визначити, які рішення можуть прийматися на різних рівнях управління, як керівники повинні контролювати роботу підлеглих їм органів і працівників, не підриваючи водночас їхньої самостійності та ініціативи. Часто керівники нижчої ланки мають тенденцію не брати на себе рішення питань, пов'язаних з ризиком припустити серйозні помилки. Однак кількість таких помилок може бути зменшена при чіткому визначенні кола завдань, що вимагають попереднього узгодження з вищими органами, кваліфікованим методичним керівництвом, а також дослідження причин помилок, щоб уникнути їх у майбутньому.

Таким чином для прийняття ефективних рішень потрібно чітко визначити основну систему методів і моделей прийняття рішень на підприємстві.

Маючи на увазі галузеві особливості прийняття управлінських рішень на залізничному транспорті, необхідно враховувати прикладну специфіку дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень на залізничному транспорті».

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (здатність системно мислити; виявляти основні тенденції в розвитку світової економіки і аналізувати наслідки прийнятих управлінських рішень у сфері бізнесу; здатність об'єктивно оцінювати ситуацію).
2. Загальнокультурну компетентність (здатність розвивати свій загальнокультурний і професійний рівень і самостійно освоювати нові методи дослідження, здатність самостійно набувати і використовувати нові знання та вміння).
3. Навчально-пізнавальну компетентність: (здатність застосовувати на практиці отримані знання при аналізі формальних і якісних моделей інституційної тематики;

володіти навичками вирішення завдань, а також самостійної роботи з академічними статтями за тематикою курсу; володіти технікою системного аналізу інститутів).

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації, здатність використовувати інформаційно-комунікаційні засоби для реалізації процесів інституційного аналізу).

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді і кваліфікованого ведення дискусій при обговоренні і вирішенні проблемних завдань інституційного розвитку економіки).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (здатність усвідомлювати свою позицію з того чи іншого питання; вміння знаходити нові ідеї й аналізувати події та їх критично оцінювати).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Курс «Методи і моделі прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту» є невід'ємною складовою частиною циклу дисциплін, що входять до підготовки студентів-бакалаврів за спеціальністю «Облік, аудит і оподаткування банків та фінансових установ». Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає після опанування таких дисциплін освітнього ступеня «бакалавр», як «Економіка залізничного транспорту», «Прогнозування транспортних послуг», «Страховання», «Фінансовий ринок», «Електронні технології та інформаційні системи в обліку», «Основи оподаткування». В той же час, на знання курсу «Методи і моделі прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту» спираються дисципліни «Проектний аналіз», «Основи кібербезпеки в обліку», «Оцінка вартості бізнесу», «Стратегія підприємства», «Управління корпоративними фінансами», «Управлінський облік».

Вивчення курсу допомагає студентам – майбутнім бакалаврам засвоїти знання щодо складного та відповідального процесу прийняття управлінського рішення, який є інструментом впливу на об'єкт управління та окремі його підсистеми, важливою ланкою формування та реалізації відношень управління в організації, складає основу реалізації кожної функції менеджменту на підприємстві. В теорії управління виділяють три основні моделі прийняття управлінських рішень на підприємстві: класична модель; поведінкова модель; ірраціональна модель. Всі ці моделі детально розглядаються в дисципліні «Методи і моделі прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту» з урахуванням галузевих особливостей на залізничному транспорті.

Від здобувачів очікується: базове розуміння бухгалтерського обліку, а також розуміння необхідності поглибленого вивчення обліку за галузевими напрямками.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час групових занять. Велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Команда викладачів кафедр обліку і аудиту будуть готові надати будь-яку допомогу з будь-яких з найбільш складних аспектів курсу особисто у робочий час, по електронній пошті та іншими засобами передачі інформації.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень навчального року, дає студентам глибоке розуміння процесу прийняття управлінських рішень в економіці України, який має певні особливості та характеризується аналізом і впровадженням новітніх методів, що базуються на світовому досвіді. Можливість використання новітніх методів прийняття управлінських рішень в економіці України дозволяє, провівши ґрунтовний аналіз та перевірку на економетричних моделях, тих чи інших методів, впровадити їх в широке використання уже враховуючи потреби саме українського ринку. Це дозволить розробити в майбутньому власну систему методів і принципів прийняття рішень адаптовану до економічної ситуації в нашій країні.

Застосування на практиці всіх зазначених моделей та методів прийняття управлінських рішень на підприємствах України дозволяє досягнути найбільш ефективних результатів діяльності, забезпечити конкурентоспроможність підприємства в умовах ринкової економіки.

Курс складається з однієї на тиждень і одного практичного заняття на два тижня. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальними реферативними завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розв'язання задач, ділитися досвідом набутих знань.

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових завдань-задач з методів та моделей прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту.

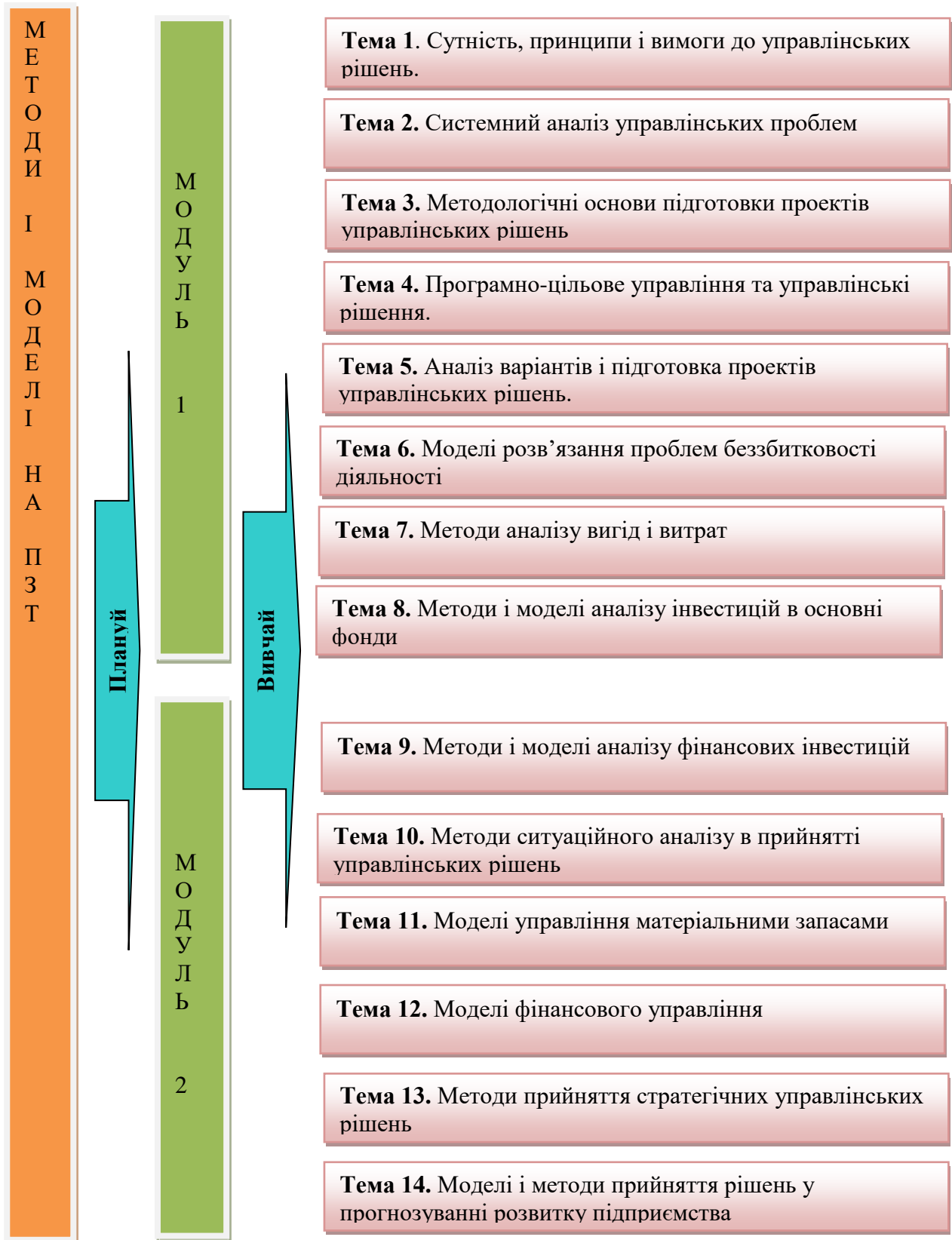
Курс закінчується обговоренням здобутих знань та аналізом розроблених матеріалів, що дає студенту уявлення про галузеві особливості прийняття управлінських рішень на залізничному транспорті.

Методи і моделі прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту

схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні завдання	
	Залік	

Теми курсу

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

1. Закони і закономірності управління, що впливають на прийняття управлінських рішень.
 2. Сутність, задачі, предмет, функції та об'єкти управлінських рішень.
 3. Управлінське рішення в циклі управління.
 4. Класифікація управлінських рішень і вимоги до них.
 5. Системний підхід до управління.
 6. Основні напрямки застосування ідей та принципів системного аналізу для рішення управлінських проблем.
 7. Системний аналіз ієрархії та змісту цілей організації. 4. Класифікація моделей та методів системного аналізу.
 8. Сутність і актуальність методів обґрунтування і прийняття управлінських рішень, їх класифікація.
 9. Евристичні методи в прийнятті управлінських рішень.
 10. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в економічній сфері.
 11. Моделі і моделювання.
 12. Види і характеристика програм.
 13. Формування комплексних програм.
 14. Ефективність програм (економічна, соціальна, екологічна).
 15. Сутність, завдання, умови розвитку цільового підходу до прийняття управлінських рішень на сучасному етапі.
 16. Дії з вибору і підготовки варіантів рішення. Розробка моделі аналітичної роботи.
 17. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації і вигідності, інфляції.
 18. Рангування альтернативних проектів.
 19. Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи і фінансові результати.
 20. Визначення постійних і перемінних витрат.
- ... тощо.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиж-день	Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних занять
1	2	Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.	1	Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.
2	2	Системний аналіз управлінських проблем	1	Системний аналіз управлінських проблем
3	2	Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень	1	Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень
4	2	Програмно-цільове управління та управлінські рішення.	1	Програмно-цільове управління та управлінські рішення.
5	2	Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.	1	Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.
6	2	Моделі розв'язання проблем беззбитковості діяльності	1	Моделі розв'язання проблем беззбитковості діяльності
7	2	Методи аналізу вигід і витрат	1	Методи аналізу вигід і витрат
8	2	Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди	1	Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди
9		Модульний контроль № 1		
10	2	Методи і моделі аналізу фінансових інвестицій	1	Методи і моделі аналізу фінансових інвестицій
11	2	Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень	1	Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень
12-13	4	Моделі управління матеріальними запасами	2	Моделі управління матеріальними запасами
14	2	Моделі фінансового управління	1	Моделі фінансового управління
15	2	Методи прийняття стратегічних управлінських рішень	1	Методи прийняття стратегічних управлінських рішень
16	2	Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства	1	Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства
17		Модульний контроль № 2		
	30		15	
Залік з дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту»				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується представити рішення задач з дисципліни, розв'язання яких відбувається шляхом групових обговорень на практичних заняттях, а також розробку власної презентації за обраною темою при самостійній роботі студента впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання цього комплексного завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 5 до 15 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – засвоєння знань з теорії і практики методів та моделей прийняття управлінських рішень, в галузях народного господарства України, зокрема на транспорті та в підрозділах залізничного транспорту. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається ступенем активності студента у обговореннях поставлених проблемних питань управління та обліку на практичних заняттях. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

- Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача за дисципліною «Бухгалтерський облік на залізничному транспорті».

Додаткову інформацію про оцінювання знань студентів містить *Положення про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту, схвалено рішенням Вченої ради університету, протокол №8 від 24.11.2015 р.* [<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>]

/витяг, початок/

...

3.6. Семестровий залік

3.6.1. Семестровий залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу протягом семестру виключно на підставі:

- результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях;
- результатів модульного контролю.

3.6.2. Оцінка семестрового заліку (залікова оцінка) визначається за результатами двох модульних контролів у семестрі як середньоарифметична сума балів двох модульних оцінок за 100-бальною шкалою з переведенням балів до національної шкали („зараховано” або „незараховано”) та шкали ECTS.

3.6.3. Після останнього модульного контролю лектор дисципліни інформує студентів про набрані ними суми балів за результатами двох модулів.

3.6.4. Студентам, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів

60 – 100 («зараховано», А, В, С, D, E),

відповідна оцінка записується в залікову відомість в графу «Підсумкова семестрова оцінка» з переведенням балів до національної шкали („зараховано”) та шкали ECTS згідно з таблицею 2.

Аналогічно ця оцінка проставляється у залікову книжку студента.

3.6.5. Студентам, які за результатами двох модулів набрали середньоарифметичну суму балів

0 – 59 («незараховано», F, FX),

оцінка не виставляється. Такі студенти можуть виправити оцінку «незараховано» як академічну заборгованість після здачі невиконаної частини робочої програми дисципліни. ...

/витяг, закінчення/

Очікувані результати навчання:

Після завершення вивчення дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень на підприємствах залізничного транспорту» студент-бакалавр повинен знати, розуміти, бути здатним продемонструвати:

знати: як правильно оцінити стан об'єкта контролю та стратегію його розвитку, визначити ефективність використання фінансових, трудових і матеріальних ресурсів, аналітичним шляхом встановити недоліки та вказати способи їх усунення.

вміти: проводити оцінку, діагностику та пошук можливостей досягнення позитивних змін у розвитку суб'єктів господарювання чи інших економічних об'єктів та їх структурних підрозділів. Здійснювати оперативний моніторинг, пошук варіантів найбільш ефективних управлінських рішень, поєднання стратегії і тактики стійкого економічного зростання, забезпечити інтеграцію національних, корпоративних та особистих інтересів всіх учасників економічного процесу.

Команда викладачів:

Євсєєва Ольга Олексіївна (<http://kart.edu.ua/staff/ievsieieva-olga-oleksiivna-ievsiieva-olga-oleksiiyna>) – професор кафедри обліку і аудиту, вища освіта – економіст за спеціальністю «Облік і аудит» (Харківська державна академія залізничного транспорту, 1999 р.), доктор економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» (Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2012 р.)

Напрямок науково-дослідної діяльності: формування системи управління сталим розвитком національної економіки України.

Напрямок науково-дослідної діяльності за профілем кафедри: методологічні основи впровадження організації бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту в сучасних умовах господарювання та з урахуванням галузевих особливостей діяльності підприємств, прикладні аспекти впровадження норм Податкового кодексу України.

Досвід професійної практичної діяльності за спеціальністю.

Підпригора Ірина Віталіївна (<http://kart.edu.ua/staff/pidoprigora-irina-vitaliivna>) – доцент кафедри обліку і аудиту, вища освіта – економіст за спеціальністю «Облік і аудит» (Харківська державна академія залізничного транспорту, 2001 р.). Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю (08.00.04 - «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» у 2011 році.

Напрямки наукової діяльності: впровадження контролінгу в управління підприємствами; удосконалення організації бухгалтерського обліку підприємства; управління ризиками підприємницької діяльності підприємства.

Досвід професійної практичної діяльності за спеціальністю.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua/>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Рушай сміливо назустріч знанням!